

Reactie Social Enterprise NL op ontwerpadvies SER

Op zaterdag 11 april jl. heeft de SER het ontwerpadvies over sociaal ondernemerschap in Nederland uitgebracht. Middels dit document deelt Social Enterprise NL de belangrijkste punten van het advies gekoppeld aan onze opinie. Deze reactie hebben wij naar een aantal Tweede Kamerleden en beleidsmakers gestuurd.

Social Enterprise NL is tevreden met het advies omdat het een goede basis vormt voor vervolgstappen van de overheid. Het advies geeft een hanteerbare definitie van de sociale onderneming voor Nederland en adviseert een stimulerende rol van de overheid. De vijf belangrijkste adviezen op een rij:

1. Definitie van de 'sociale onderneming'

- Het SER-advies omarmt de (werk)definitie van de sociale onderneming zoals die ook door de Europese Unie is vastgesteld: *"Sociale ondernemingen zijn volgens de raad zelfstandige ondernemingen die een product of dienst leveren en primair en expliciet een maatschappelijk doel nastreven."*
- Social Enterprise NL is blij dat de SER aansluit bij de definitie van de Europese Unie, deze definitie hanteert Social Enterprise NL ook. Hiermee geeft de SER de broodnodige duidelijkheid in discussies over de definitie en aard van de sociale onderneming, een kader waar Nederland mee verder kan.

2. Rol van de overheid

- De SER adviseert een stimulerende rol van de overheid: *"De raad ziet vooral een rol voor de overheid bij het agenderen van het onderwerp, bij het faciliteren van sociale ondernemingen - onder andere door het wegnemen van onnodige belemmeringen, het vergroten van kennis, het bieden van ondersteuning bij impact meting - en bij het kritisch kijken naar de eigen rol als inkoper."*
- Dit advies is een belangrijke stap voorwaarts. In zijn brief van 11 juni 2014 heeft minister Kamp van Economische Zaken aangegeven te wachten met beleid op het SER advies. Het advies is gereed en positief van aard, dus er kunnen nu stappen worden gezet.

3. Juridische positie social enterprise

- De SER noemt erkenning en herkenning van de sociale onderneming als een belangrijke barrière voor verdere groei en heeft daarbij aandacht voor de zichtbaarheid van de maatschappelijke missie: *"Ten tweede kan het gaan om herkenning van de intentie van de ondernemer en de missie van de onderneming. Klanten en investeerders willen erop vertrouwen dat de sociale onderneming daadwerkelijk de maatschappelijke impact centraal stelt en dat de missie ook na verloop van tijd niet uit beeld raakt."* De SER pleit voor een publieke label (of Bijzonder Statuut) voor sociale ondernemingen, en bedoelt daarmee een statutaire vastlegging door de notaris.
- Wij zijn tevreden dat de SER erkent dat de juridische positie voor veel sociale enterprises een obstakel vormt en de maatschappelijke behoefte onderkent. Wij zien de vorm die de SER als mogelijke oplossing bespreekt, als een minimum scenario. Meer onderzoek is nodig om te bepalen of dit model voor Nederland voldoet, of het binnen specifieke domeinen zoals zorg, arbeidsparticipatie of energievoorziening hanteerbaar is als basis voor nationaal en lokaal beleid.

4. **Aanbestedingen en inkoop**

- De SER onderkent dat het huidige aanbestedingsbeleid belemmerend werkt voor sociale ondernemingen: *“Sociale ondernemingen die naast de producten of diensten die ze leveren maatschappelijke meerwaarde genereren worden hier door de overheid vaak niet voor beloond. Zij hebben soms een nadeel bij de aanbesteding doordat zij meerkosten kunnen hebben die voortvloeien uit hun maatschappelijke doelstelling. Indien bij de aanbesteding voornamelijk gekeken wordt naar de prijs, dan kunnen sociale ondernemingen daarvan een concurrentienadeel ondervinden.”*

De SER adviseert dat dit onderwerp aandacht krijgt: *“De raad adviseert dat overheden de ruimte gebruiken die de Aanbestedingswet biedt om innovatief in te kopen, zoals door optimale toepassing van EMVI. Dit vergt blijvende aandacht voor het bijscholen van overheidsinkopers over de mogelijkheden op dit gebied: op welke wijze kun je inkopen doen die maximale maatschappelijke waarde opleveren?”*

- Ook wij zien het aanbestedingsbeleid als een belangrijk onderdeel van een beter klimaat voor social enterprises. Het SER advies is een stap in de goede richting, maar wij willen het beleid verder innoveren. Om daadwerkelijk tot blijvende verbetering te komen zullen nieuwe kaders geschept moeten worden voor het centraal stellen van maatschappelijke waarde, bijvoorbeeld door de invoering van een *Gids Maatschappelijke Waarde*.

5. **Kenniscentrum impactmeting**

- De SER constateert dat nog te weinig sociale ondernemingen hun impact meten: *“Het meten van de impact is moeilijk, of ten minste complex en duur, het komt daarom nog onvoldoende van de grond.”* Om dit makkelijker te maken voor sociale ondernemingen adviseert de SER de oprichting van een kenniscentrum: *“Het kenniscentrum zou in elk geval de volgende taken moeten hebben: aanjagen van samenwerking, verzamelen van kennis over impact meting, ontwikkelen van richtlijnen, advisering van individuele sociale ondernemingen en identificeren en verzamelen van noodzakelijke data.”*
- Social enterprises hebben primair een maatschappelijke missie, het meten van het resultaat zou een normaal en integraal onderdeel van de bedrijfsvoering moeten zijn. De SER constateert terecht dat dit tot meerkosten voor sociale ondernemingen leidt. Via verschillende programma’s moedigen we sociale ondernemingen aan hiermee aan de slag te gaan. Onlangs hebben we hierover een publicatie uitgebracht: *Impact First*¹. De oprichting van een kenniscentrum moedigen we aan, niet alleen ten behoeve van de bedrijven, maar ook gekoppeld aan andere toepassingen zoals het aanbestedingsbeleid van de overheid. Maatschappelijke waarde uitvragen vereist immers het definiëren en meten van die waarde.

Het advies is een goede basis voor vervolgstappen. De besproken adviezen kunnen worden uitgewerkt en ingevoerd. Het belang van deze onderwerpen is groter dan in het rapport zichtbaar; sociaal ondernemers dienen vele publieke belangen. De stappen die de SER voorstelt kunnen de participatiesamenleving mede vormgeven en belangrijke beleidsdoelstellingen dichterbij brengen, zoals een stijging van hernieuwbare energie, nieuwe en betere modellen in de zorg, een hogere participatie van mensen met een arbeidsbeperking, milieudoelen in de grote steden, circulariteit, versterken van gemeenschappen en sociale cohesie, etc., etc. Deze effecten zichtbaar maken en kijken wat daar verder voor nodig is, zou een onderdeel van het vervolg moeten zijn.

---

¹ <http://www.social-enterprise.nl/impact-first/>